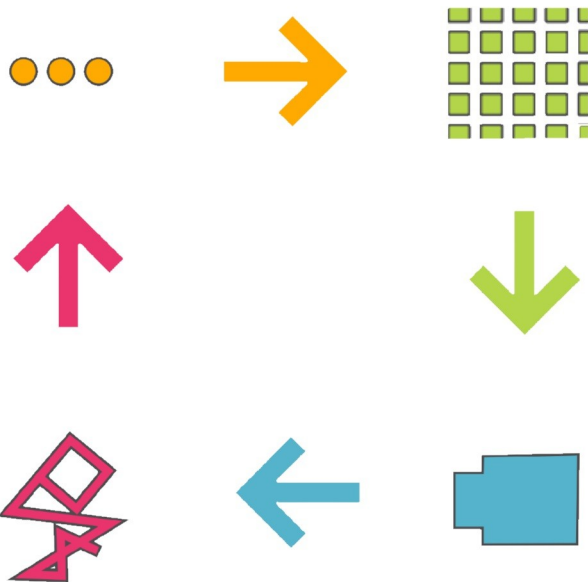

**ŠIAULIŲ MIESTO CENTRINĖS DALIES – PRISIKĖLIMO AIKŠTĖS SU
PRIEIGOMIS SUTVARKYMO IDĖJOS KONKURSAS**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

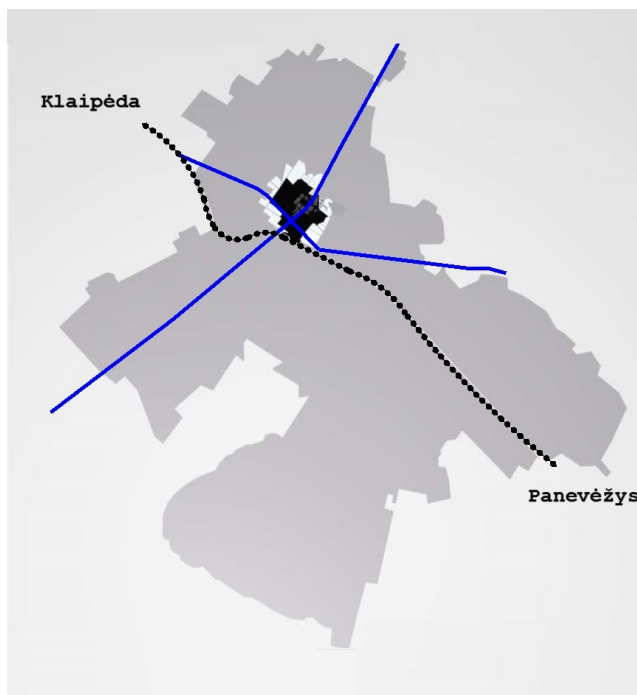
Devizas

VANDUO – UGNIS – VĖJAS – ŽEMĖ

ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

Lokacija ir teritorijos sudėtis

Nagrinėjama teritorija yra Šiaulių miesto istoriniame centre ir užima apie 28 ha ploto. Į teritoriją patenka Prisikėlimo aikštė, Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedra su prieigomis, Šiaulių valstybinė kolegija su prieigomis, Karių kapų kompozicija, skveras prieš savivaldybę, Aušros takas.

Urbanistinė struktūra

Nagrinėjamoje teritorijoje dominuoja trijų aukštų perimetrinis ar nepilno perimetro užstatymas. Pietrytinėje dalyje dominuoja laisvo planavimo užstatymas. Yra išskiriama viena bendramiestinės svarbos dominantė - Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedra, dvi lokalias svarbos dominantės – savivaldybė ir Šiaulių valstybinė kolegija.

Teritorijoje yra išskiriami trijų kategorijų erdviniai kanalai:

- Svarbiausias – bendramiestinės svarbos Tilžės gatvės erdvinis kanalas;
- Antros – miesto svarbos Aušros alėjos ir Vilniaus gatvės erdviniai kanalai;
- Kiti – miesto centro svarbos Vasario 16-osios, Varpo gatvių ir Aušros tako erdviniai kanalai.

Nagrinėjamoje teritorijoje svarbiausios kompozicinės ašys yra Tilžės gatvės ir Aušros alėjos, pereinančios į Aušros taką, ašys.

Vizualiniai ryšiai analizuojamoje teritorijoje yra suformuoti (susiformavę) tik dalinai. Nuo pagrindinio, svarbiausio erdvinio kanalo, Tilžės gatvės erdvės, vizualiniai ryšiai su Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedra yra tik fragmentiški, egzistuoja tik Tilžės gatvės ir Aušros alėjos erdvių kanalų sankirtos ribose. Kitose zonose vizualiniai ryšiai yra blokuojami želdinių.

Prisikėlimo aikštėje esantys želdiniai blokuoja vizualinius ryšius tarp Šiaulių valstybinės kolegijos ir Prisikėlimo aikštės vakarinėje periferijoje esančių formantų. Taip pat nėra suformuoti ryšiai tarp savivaldybės pastato ir Prisikėlimo aikštės, vizualiniai ryšiai šioje zonoje yra blokuojami skvere esančių želdinių.

Teritorijos funkcinė sudėtis

Nagrinėjamoje teritorijoje dominuoja gyvenamoji, visuomeninė ir komercinė funkcijos. Teritorijoje esantys svarbiausi esami traukos objektai yra Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedra, savivaldybė, Šiaulių valstybinė kolegija ir Šiaulių dramos teatras.

IDĖJA

4 pagrindiniai archetipiniai elementai – vanduo, ugnis, vėjas ir žemė.

Vanduo – skveras prieš savivaldybę. Atsižvelgiant į istorinę situaciją ir čia stovėjusią cerkvę, formuojama fontano/vandens erdvė atkartojanti buvusio pastato perimetrą, iš kurio išteka upelis jungiantis skverą su Prisikėlimo aikšte. **Vanduo – fontanas.**

Ugnis – Prisikėlimo aikštė su joje planuojama prisikėlimą simbolizuojančia skulptūra. **Skulptūra – ugnis.**

Vėjas – erdvė vėliavų pakėlimui iškilmingoms progoms prieš Šiaulių valstybinę kolegiją.

Vėliava (-os) – vėjas.

Žemė – erdvė prieš Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedrą, karių kapai. **Žemė – Karių kapai.**

TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

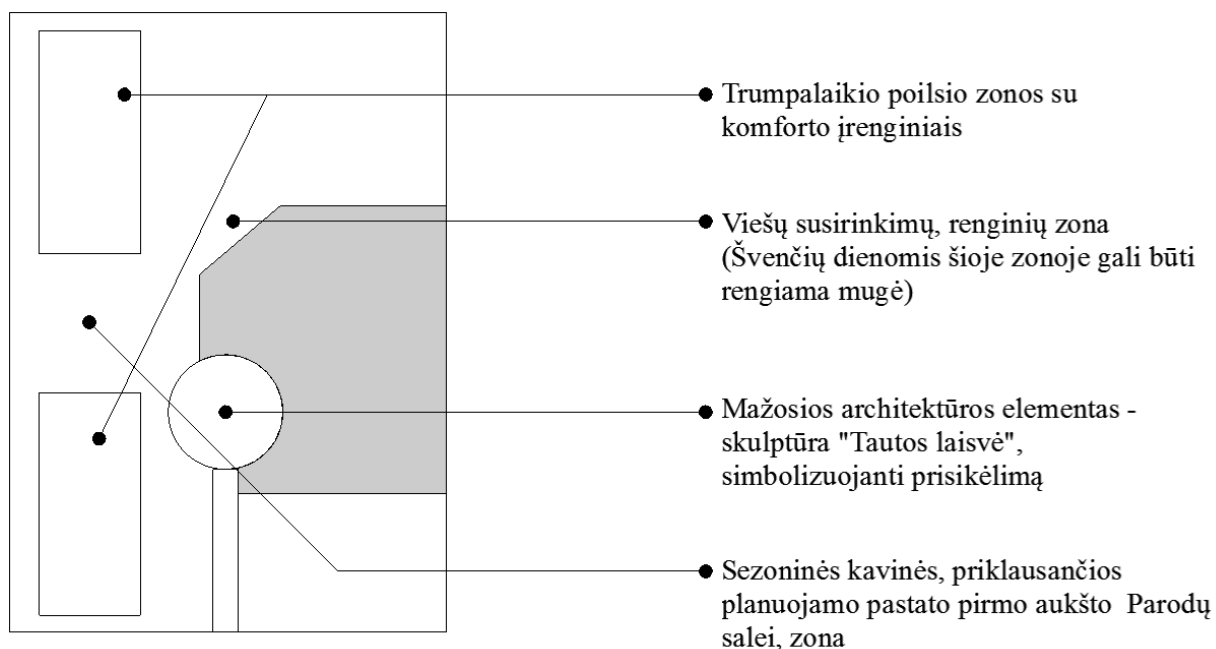
Planuojama teritorija yra skaidoma į penkis arealus, kurių kiekviename yra formuojamos atskiros funkcinės zonos, atsižvelgiant į miesto ir atskirų socialinių grupių poreikius. Formuojant zonas didelis dėmesys yra skiriamas funkciniam dinamiškumui.

Pastatų, formuojančių Prisikėlimo aikštės perimetrą, pirmuose aukštuose esančiose patalpose numatoma komercinė ar visuomeninė funkcijos.

Pietvakarinėje Prisikėlimo aikštės zonoje žiemos sezono metu yra siūloma įrengti ledo aikštelę.

Prisikėlimo aikštė

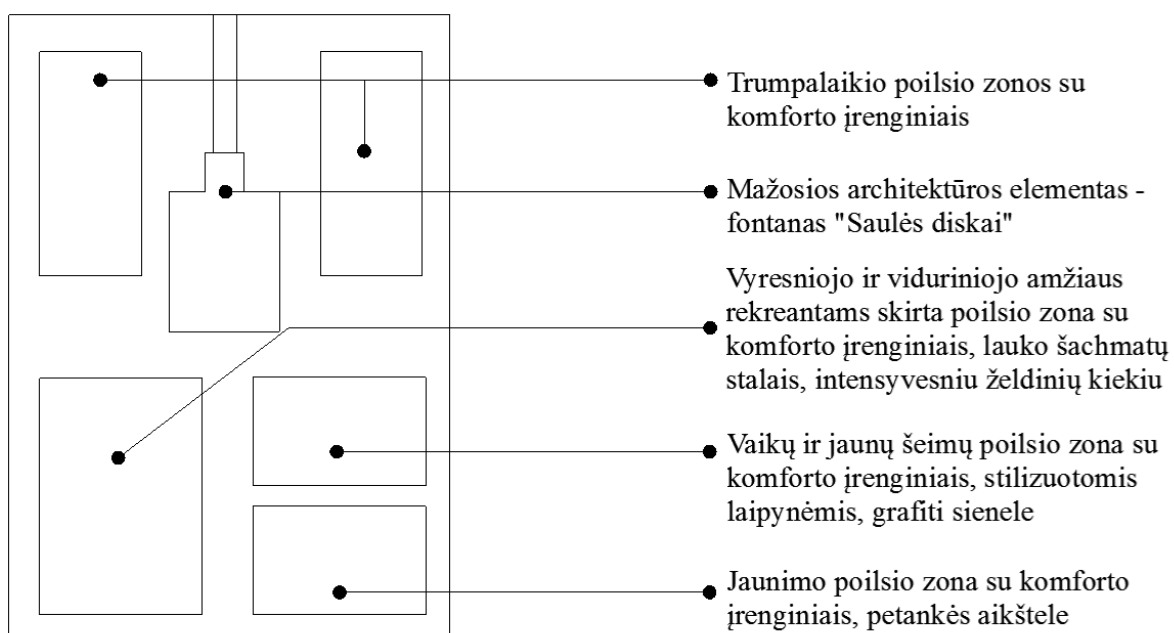
Prisikėlimo aikštėje yra išskiriamos keturios pagrindinės funkcinės zonos: mažosios architektūros elemento, sezoninės kavinės, renginių – mugių ir trumpalaikio poilsio. Po Aikštės zona yra įrengiama dviejų aukštų požeminė automobilių stovėjimo aikštelė, talpinanti apie 340

automobilių.

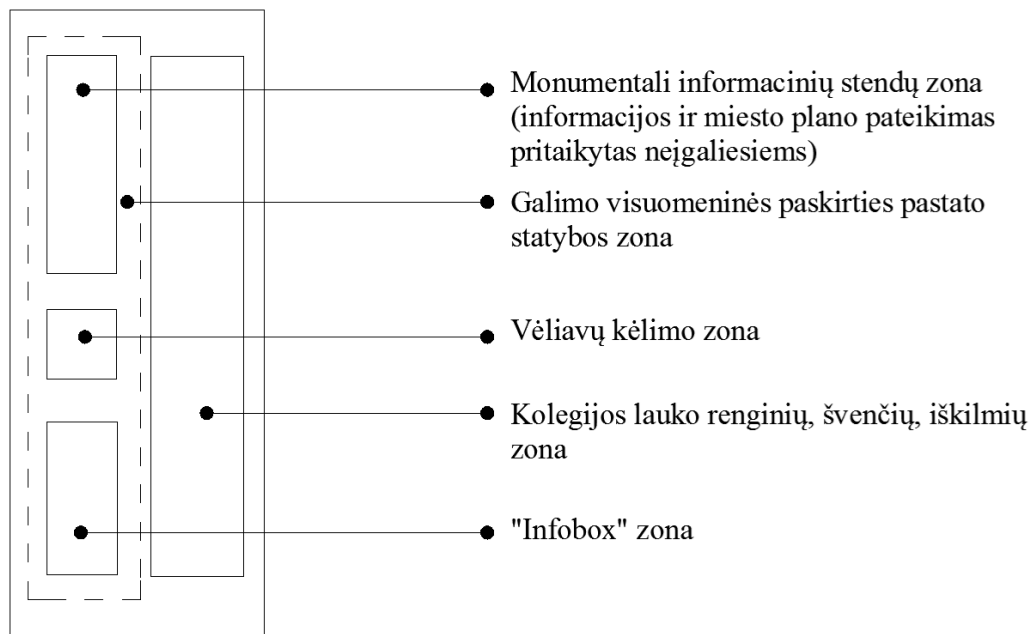
Skveras prieš savivaldybę

Skvere prieš savivaldybę yra išskiriamos penkios funkcinės zonos: trumpalaikio poilsio (zona apima visą skvero teritoriją greta Tilžės gatvės su mažosios architektūros intarpu), Mažosios architektūros elemento – fontano zona, vyresniojo ir viduriniojo amžiaus, jaunimo ir vaikų poilsio zonos su išskirtinai šioms amžiaus grupėms pritaikytais komforto įrenginiais, kokybiškam laisvalaikiui skirtais lauko baldais – žaidimais.

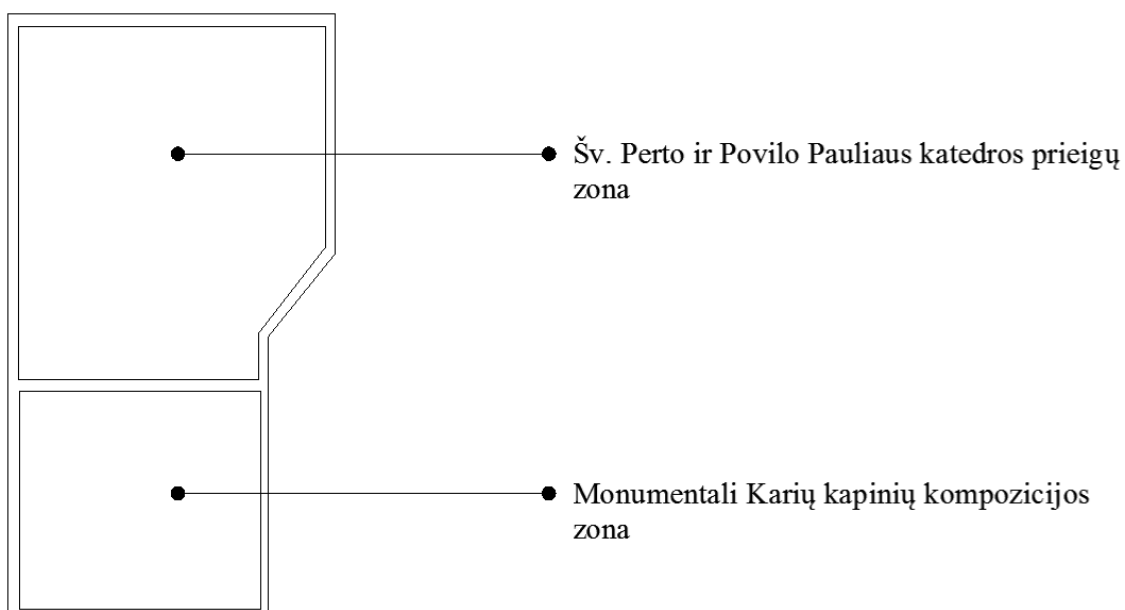
Erdvė prieš Šiaulių valstybinę kolegiją

Erdvėje prieš Šiaulių valstybinę kolegiją yra rezervuojama teritorija visuomeninės paskirties pastatui, kuris turėtų papildyti kolegijos pastatų kompleksą. Laikina šioje vietoje yra siūloma įrengti monumentalią stilistikos kompoziciją su informaciniais standais, pritaikytas žmonėms su negalia. Taip pat ties Tilžės gatvės ir Aušros alėjos sankryža yra siūlomas laikinas statinys – "infobox".

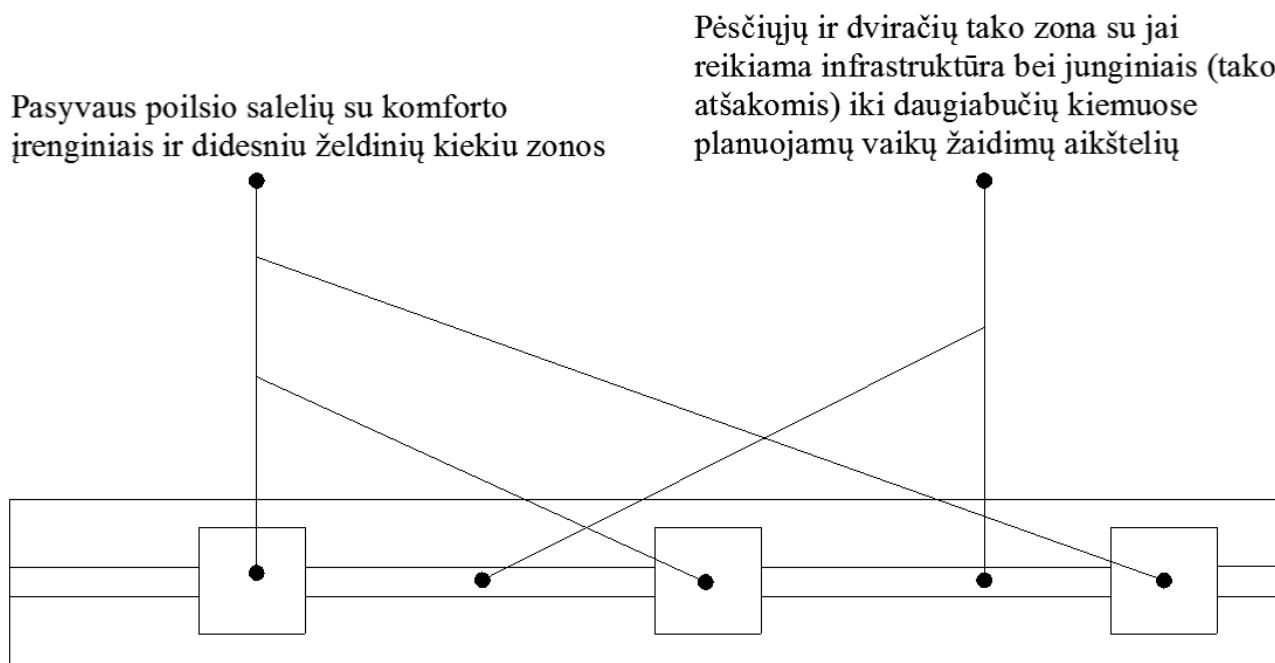
Erdvė prieš Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedrą, karių kapai

Erdvėje prieš Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedrą yra planuojama atvira zona su išsaugomu, kompozicinę ašį išryškinančiu takų tinklu, komforto įrenginiais. Karių kapinių kompoziciją siūloma performuoti į monumentalią taisyklingos formos luitų kompoziciją, kertamą takų tinklo.

Aušros takas

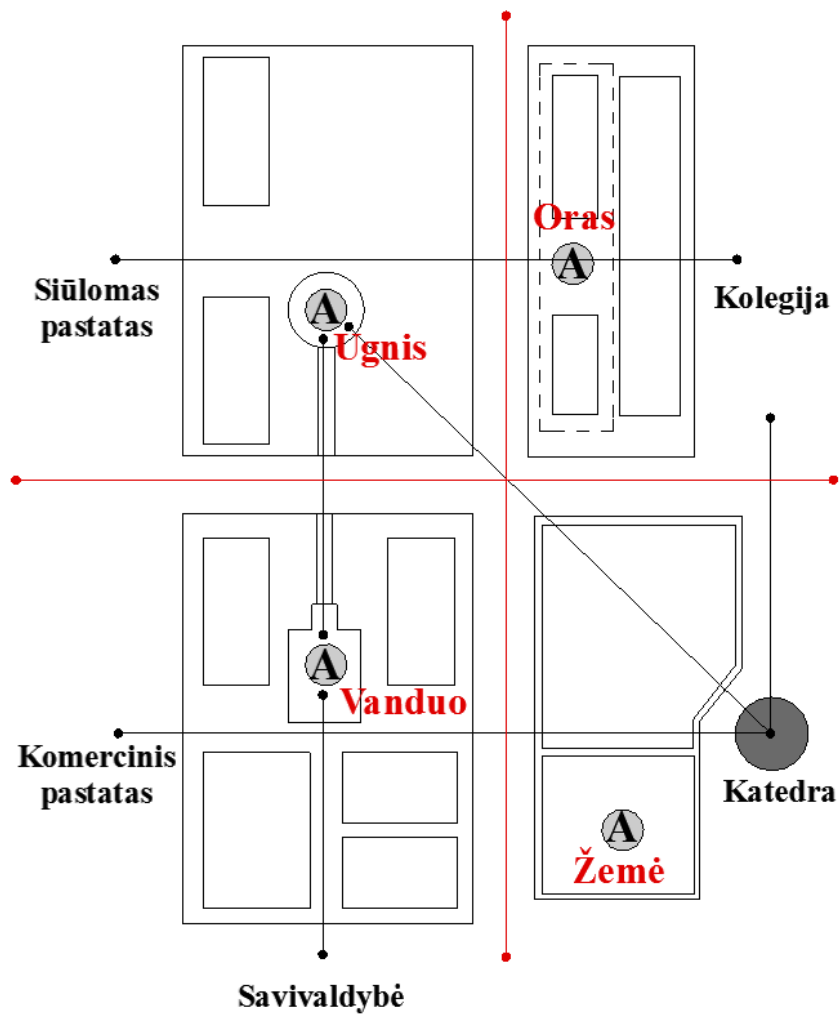
Aušros tako erdvėje yra siūloma įrengti poilsio saleles su komforto įrenginiais, lauko treniruokliais, želdiniais. Pėsčiųjų ir dviračių tako zonoje formuoti jungtis su daugiabučiais, jose įrengti vaikų žaidimų aikštes.

TŪRINĖ – ERDVINĖ STRUKTŪRA

Prisikėlimo aikštės erdvės formavimui siūloma užpildyti - užstatyti perimetrinio užstatymo tipo kvartalo vakarinėje aikštės periferijoje esantį tarpą tarp pastatų, taip suformuojant Šiaulių miesto istorinio centro identitetą atitinkančią išklotinę. Laikiniai, kol Šiaulių miesto savivaldybė neplanuoja statybų priešais Šiaulių valstybinės kolegijos pastatą, šioje vietoje įrengti dvi monumentalių postamentų grupes ir vieną laikiną pastatą, kaip aliuziją į būsimą (tuo pačiu ir istorinį) užstatymą.

Planuojamoje teritorijoje siūloma atidengti, proskynomis tarp želdinių grupių išryškinti, svarbiausius vizualinius ryšius tarp pagrindinio, svarbiausio erdvinio kanalo, Tilžės gatvės erdvės ir Šv. Apaštalo Petro ir Povilo Pauliaus katedros, tarp Šiaulių valstybinės kolegijos ir Prisikėlimo aikštės vakarinėje periferijoje esančių formantų, tarp savivaldybės pastato ir Prisikėlimo aikštės.

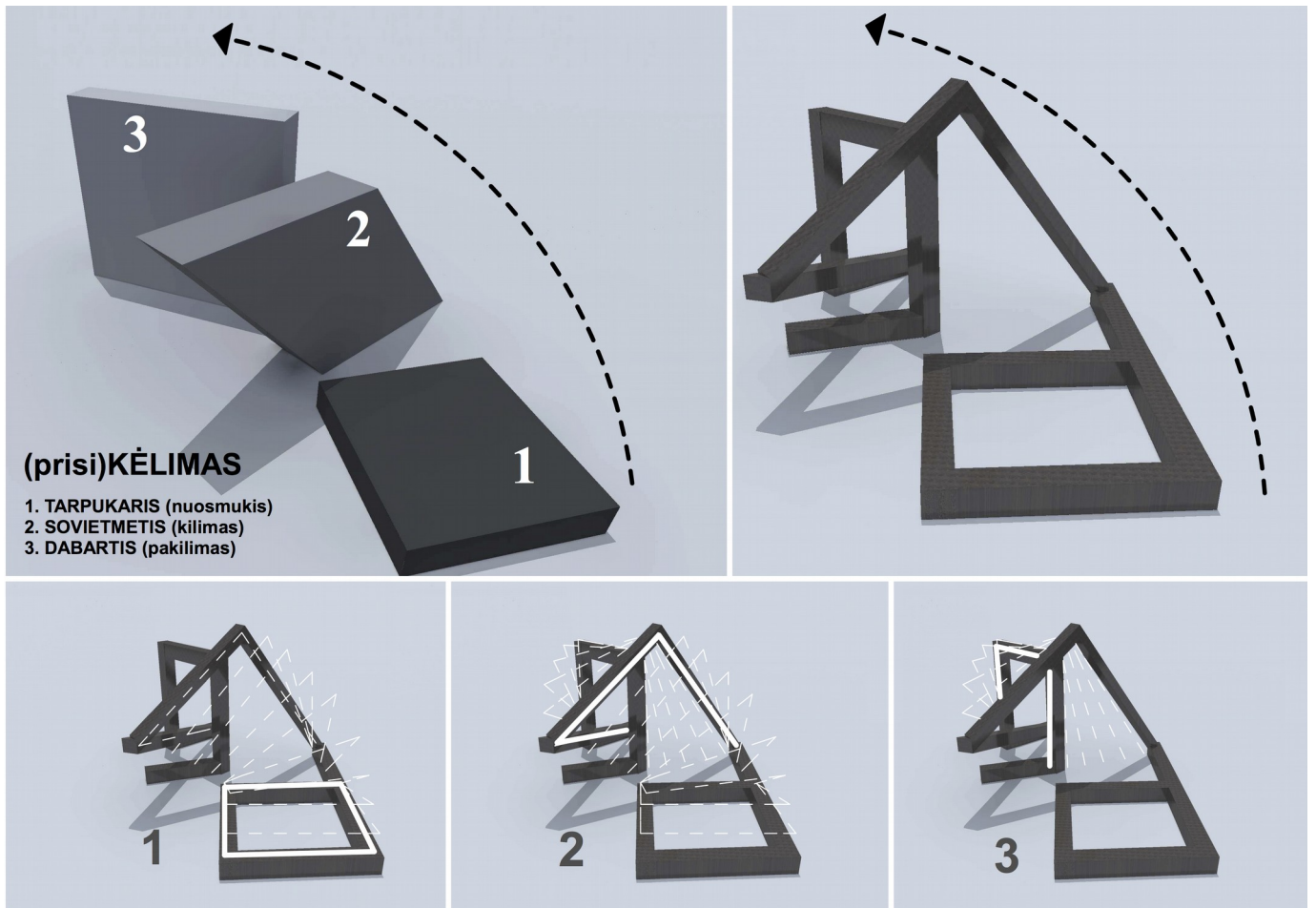

Mažoji architektūra

Planuojamoje teritorijoje yra siūlomi keturi mažosios architektūros elementai – grupės, atitinkančios 4 pagrindinius archetipinius elementus – vandenį, ugnį, vėją ir žemę. Tarpusavyje šie elementai yra jungiami fiziniiais ir vizualiniais ryšiais.

Skvere priešais savivaldybę yra siūloma išsaugoti esamą mažosios architektūros elementą – fontaną, jam suformuoti didesnį, cerkvės kontūro formos baseiną su pratekančiu stilizuotu upeliu Prisikėlimo aikštės skulptūros – akcento link.

Prisikėlimo aikštėje siūlomas paminklas "Tautos laisvei" atminti simbolizuoja prisikėlimą. Paminklas susideda iš trijų stačiakampių tūrinių briaunų, kurios tarpusavyje išdėstomos taip, kad būtų sukuriama fizinis figūros kėlimosi vaizdas per tris etapus. Aukščiausiame skulptūros taške yra įmontuojamas aukuras. Paminklas yra orientuotas apžvalgai nuo Tilžės gatvės ir Aušros alėjos sankryžos, skvero, Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedros ir kitų vizualinius ryšius sudarančių ašių.

Prisikėlimo aikštės skulptūros koncepcinė schema

Erdvėje priešais Šiaulių valstybinę kolegiją siūloma įrengti vietą vėlevų pakėlimui.

Ties Aušros alėjos ir Aušros tako sandūra, esamoje Karių kapinių vietoje, siūloma įrengti monumentalią, modernią kompoziciją, kurią formuotų stambūs, taisyklingos geometrinės formos luitai, išdėstyti nuo aukščiausių – prie bažnyčios tvoros iki žemiausių – pereinančių į pėsčiųjų – dviračių taką.

Želdynai, želdiniai

Vertingi medžiai atsižvelgiant į teikiamus siūlymus persodinami. Medžiai atitinkantys siūlomą kompozicinį sprendimą paliekami savo vietose.

Atsižvelgiant į sezoniškumą, planuojamoje teritorijoje, apart saugomų keturių paprastųjų ąžuolų (*Quercus robur*), yra siūlomos šios želdinių rūšys:

Ąžuolas raudonasis (*Quercus rubra*) - aukštis: iki 15 metrų, plotis: iki 12 metrų. Nedidelis, lėtai augantis medis. Pavasarį ir vasarą lapai sodrios geltonos spalvos, rudeniop orandžinės. Gana nereiklus dirvožemiui ir atsparus užterštam miestų orui.

Klevas raudonasis (*Acer rubrum*) - aukštis: iki 10-15 metrų, plotis: iki 3-4 metrų, lapai: žali-skaisčiai raudoni. Pasižymi kompaktiška kūgine laja.

Klevas platanalapis (*Acer griseum x pseudoplatanus*) kultivaras *Brilliantissimum* - aukštis: iki 4 metrų, plotis: iki 3 metrų. Laja tanki rutuliška, lapai tamsios aukso geltonumo spalvos, jauni lapai purpurinės-orandžinės spalvos. Laja per 10 metų užauga iki 1,5 metro skersmens.

Baltoji sedula (*Cornus alba*) – krūmas užauga apie 2 m aukščio ir pločio. Žydi gegužės - birželio mėnesiais baltais žiedais. Balti vaisiai subręsta rugsėjį. Vertinami baltai išmarginti lapai. Atspari šalčiui, gali augti nederlingoje dirvoje, pavėsyje.

Medžiai ir krūmai planuojamoje teritorijoje siūlomi atsižvelgiant į jų dydį, formą, poreikį dirvožemiui, vegetacijos laikotarpį, augimo spartumą, lapijos spalvą.

Ažuolas raudonasis (*Quercus rubra*)

Klevas raudonasis (*Acer rubrum*)

Klevas platanalapis (*Acer griseum x pseudoplatanus*) kultivaras *Brilliantissimum*

Baltoji sedula (*Cornus alba*)

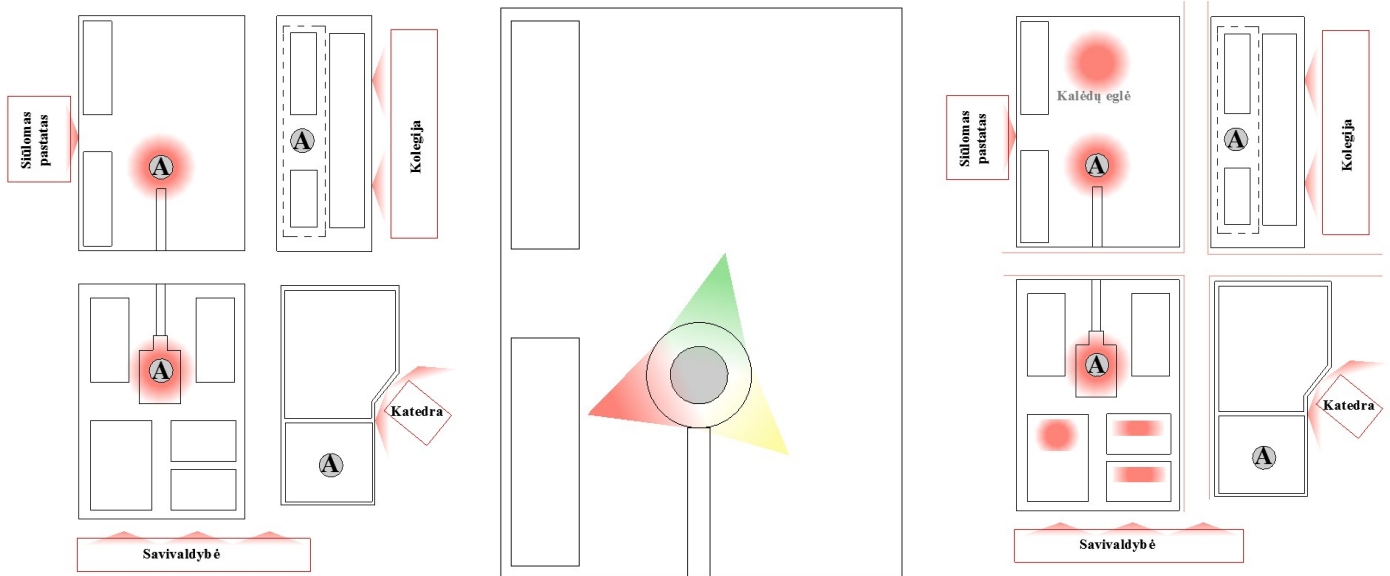
Apšvietimas

Planuojamoje teritorijoje yra siūlomi trys apšvietimo tipai – scenarijai: kasdienis, šventinis – valstybinis, šventinis – kalėdinis.

Kasdieniu vakariniu apšvietimu siūloma apšviesti visus teritorijoje esančius pėsčiųjų ir dviračių takus, išryškinti svarbiausių pastatų pagrindinius fasadus: Šv. Apaštalų Petro ir Povilo Pauliaus katedros, Šiaulių valstybinės kolegijos, savivaldybės, planuojamo pastato Varpo gatvėje, taip pat siūloma apšviesti mažosios architektūros elementus.

Valstyinių švenčių metu siūloma skulptūros "Tautos laisvei" apšvietimą formuoti Lietuvos vėliavos spalvomis, kitiems objektams naudoti kasdienį apšvietimą.

Kalėdų periodu teritorijoje yra siūlomasišskirtinis t.y. Kalėdų eglės apšvietimas, papildomos šviečiančios dekoracijos prie pagrindinės Tilžės gatvės esamų šviestuvų stulpų, šviečiantčios dekoracijos – girliandos želdiniams, esantiems skvere priešais savivaldybę, kitiems objektams naudoti kasdienį apšvietimą.

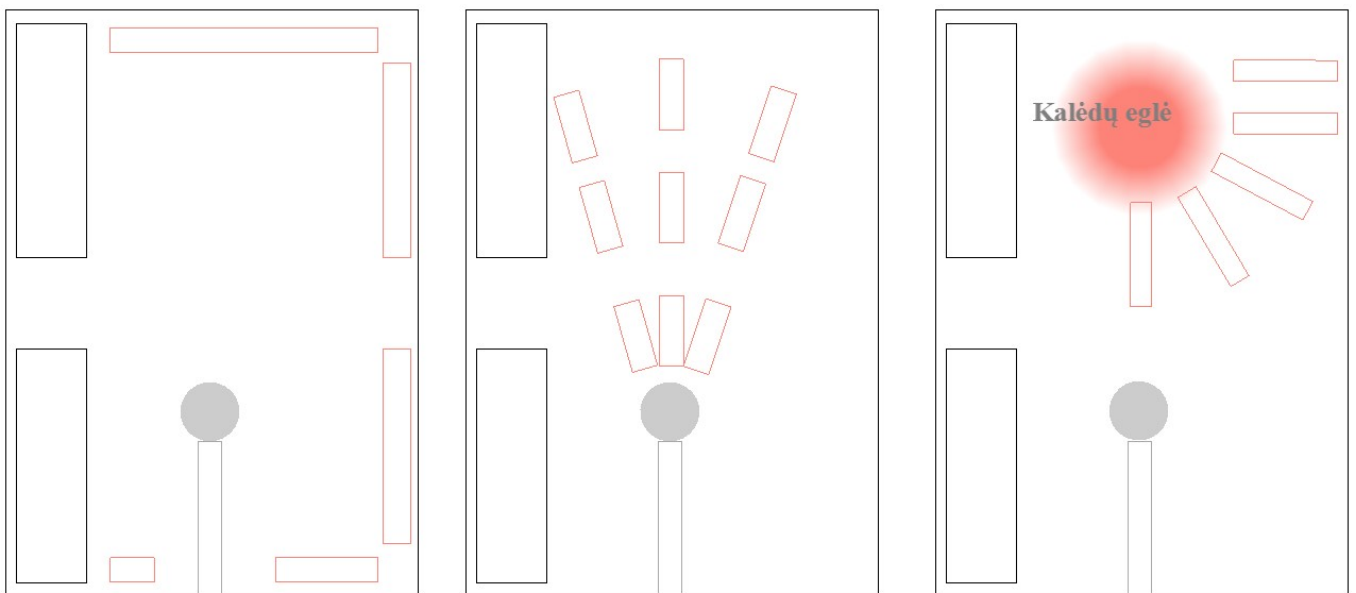
Kasdienis apšvietimas

Valstybinių švenčių apšvietimas

Kalėdų periodo apšvietimas

Mugių zona

Prisikėlimo aikštėje planuojamai mugių zonai yra siūlomi trys prekybstalių (prekybos palapinių) išdėstymo tipai: paprastas, religinių švenčių, atskiras - Kalėdų periodui.

Paprastoji mugės išdėstymo schema

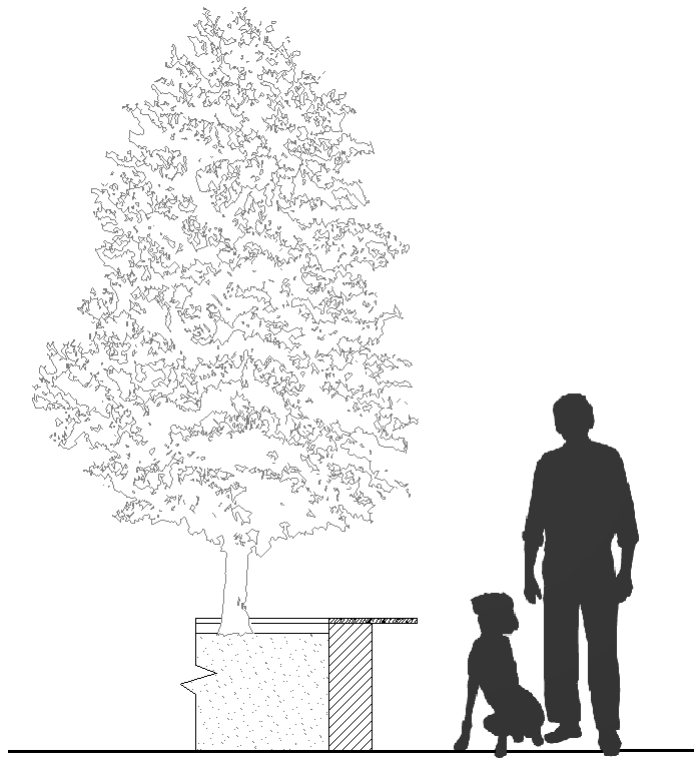
Religinių švenčių mugės išdėstymo schema

Kalėdinio periodo mugės išdėstymo schema

Medžiagiškumas

Planuojamoje teritorijoje grindiniams (Prisikėlimo aikštėje, skvere, Šiaulų valstybinės kolegijos ir Šv. Apaštalo Petro ir Povilo Pauliaus katedros prieigose) yra siūloma pėstiesiems skirtas dangas grįsti klinkerinėmis grindinio trinkelėmis. Prisikėlimo aikštėje, skvere, Šiaulų valstybinės kolegijos ir Šv. Apaštalo Petro ir Povilo Pauliaus katedros prieigose naudoti šviesiai rusvą (smėlio) spalvą, šaligatviams – pilką.

Stilobatų karkasui, skvere prieš savivaldybės pastatą, yra siūloma naudoti betoną, dangai - priklausomai nuo stilobato funkcijos, naudoti euromedžio plokštes ar įrengti veją. Stilobatams formuojantiems žaliają ašį taip pat yra siūloma naudoti betoną karkasui, o sėdimoms vietoms (įrengiamoms ties stilobato briauna) – euromedį.

Prisikėlimo aikštėje planuojamai skulptūrai yra siūloma naudoti marmurą, dėl jo respektabilios išvaizdos, patvarumo, atspindėjimo šviesai savybių.

Karių kapinėms siūloma monументali taisyklingos formos akmens luitų kompozicija. Šiaulių valstybinės kolegijos prieigose planuojamai kompozicijai siūloma naudoti betono elementus.

TRANSPORTAS

Planuojama teritorija pasiekama viešuoju ir privačiu transportu, taip pat pėsčiomis ir bemotoriui transportu (dviračiais ir kt.)

Viešasis transportas

Šalia planuojamos teritorijos Tillžės g. yra viešojo transporto sustojimo stotelė (abiem kryptimis). Pasiūlymo rengėjo nuomone, teritorijos pasiekiamumas viešuoju transportu pakankamas.

Automobilių stovėjimo poreikiai

Centrinėje miesto dalyje, o tuo pačiu ir planuojamoje teritorijoje trūksta automobilių statymo vietų. Patvirtintuose teritorijų planavimo dokumentuose (Prisikėlimo aikštės detalajame ir Šiaulių

miesto centrinės dalies transporto ir automobilių stovėjimo teritorijų specialiajame plane), numatyta požeminė automobilių stovėjimo aikštelė po Priskėlimo aikšte. Tokių gabaritų aikštelė išspręstų automobilių stovėjimo vietų trūkumą planuojamoje teritorijoje ir jos prieigose.

Rengiant konkursinius pasiūlymus buvo vertinta galimybė automobilių stovėjimo aikštelę numatyti po skvereliu priešais savivaldybę. Tačiau pagal automobilių statymo poreikį dviejų požeminių automobilių stovėjimo aikštelių nereikia, o vieną didesnę įrengti būtų pigiau, nei dvi mažesnes.

Patvirtintuose teritorijų planavimo dokumentuose numatytos automobilių stovėjimo aikštelės konfigūracija nekeičiama, nes atsižvelgiant į pateiktos topografijos duomenis, šioje vietoje įrengti požeminę automobilių stovėjimo aikštelę būtų ekonomiškiausia, kadangi šioje vietoje reikėtų iškelti mažiausiai inžinerinių tinklų. Keičiant stovėjimo aikštelės konfigūraciją (ją didinant ar keičiant jos vietą po Priskėlimo aikšte) jos įrengimo kaina ženkliai padidėtų, nes prisidėtų iškeliamų inžinerinių tinklų kaina.

Rengiant konkurso koncepcijos projektą buvo vertinta automobilių patekimo galimybės į aikštelę iš kitų vietų, tačiau patekimas akligatviu nuo Varpo g. optimaliausias, nes mažiausiai apsunkintų kito transporto judėjimą Tilžės g., Varpo g. ar Aušros al. Taip pat buvo vertinama galimybė į automobilių stovėjimo aikštelę patekti iš akligavio dalies esančios arčiau Varpo g., tačiau tokiu atveju rytinio piko metu galėtų susidaryti eilė prie įvažiavimo (laikomasi nuostatos, kad požeminė automobilių stovėjimo aikštelė būtų mokama ir susidarytų delsimas įleidžiant kiekvieną automobilį), kuri trukdytų eismui Varpo g.

Atsižvelgiant į įvertintą situaciją ir išvarindtas aplinkybes, konkurso koncepcijos projekto rengėjų nuomone požeminės automobilių stovėjimo aikštelės vieta, jos gabaritai ir patekimas į ją, esamuose teritorijų planavimo dokumentuose nustatyti optimaliai, todėl šiais sprendiniais remiamasi ir pateikamuose siūlymuose. Tai supaprastina ir pateiktų siūlyimų įgyvendinimą, nes galima iš karto rengti techninį projektą vadovaujantis galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais.

Gatvių tinklas

Rengiant konkurso koncepcijos projektą įvertintas esamas gatvių tinklas, galimybės jį koreguoti.

Vienas iš vertintų variantų buvo Aušros al. Atkarpos tarp Varpo g. ir Tilžės g. panaikinimas, tačiau tokiu būdu būtų apsunkinamas teritorijos pasiekimas viešuoju transportu, atsirastų papildomų susisikimo tinklo rišlumo problemų, kadangi artimiausia galimybė pervažiuoti iš vienos teritorijos pusės į kitą būtų Vytauto g. arba Gluosnių g., t.y. pakankamai nutolę taškai. Panaikinant minėtą Aušros al. atkarpą ir tuo pačiu atveriant akligatvį nuo Varpo g. į Tilžės g. atsirastų šiuo metu

nesančių tinklo rišlumo problemų, nes eismui trukdytų į požeminę automobilių stovėjimo aikštelę norintys patekti automobiliai.

Akligatvių ateinančių nuo varpo g. Ir Vasario 16-osios g. Atvėrimas į Tilžės g. netikslingas, o taip pat ir sunkiai įgyvendinamas, kadangi Tilžės g. Yra valstybinės reikšmės A12 kelio trasa ir tikėtina, nauji įsijungimai į jį nebūtų galimi nenaikinant esamų.

Rengėjų nuomone gatvių tinklas planuojamoje teritorijoje ir jos prieigose vertinant esamą situaciją ir galimybes ją keisti – optimalus.

Pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas

Konkrusos koncepcijos projektiniai pasiūlymai parengti įvertinant ir atsižvelgiant į galiojančius teritorijų planavimo dokumentus taip, kad pagal pateiktus siūlymus būtų galima rengti techninį projektą vadovaujantis galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais ir gyventinti siūlomus sprendinius lygegrečiai arba paeiliui.

Preliminari pasiūlymo įgyvendinimo kaina

Atsižvelgiant į užduotyje pateiktas teritorijų ribas, darbai galėtų būti vykdomi atskirai kiekvienoje teritorijoje. Preliminari darbų kaina pagal pateikiamus pasiūlymus:

A teritorija – 1.600.000 Eur;

B teritorija – 2.500.000 Eur;

C teritorija – 150.000 Eur (laikinas sprendimas).